

Stefania Kenley

Dialectica pusă în scenă

Text: Muriel BERTHOU CRESTEY

Foto: Stefania KENLEY

„Die Kunst - ‘ach, die Kunst’ -, sie besitzt, neben ihrer Verwandlungsfähigkeit, auch die Gabe der Ubiquität.“
„Arta - ‘ah, arta’ -, cu puterea ei de transfigurare, posedă de asemeni darul ubicuității”¹

„The art – ‘ah, the art’ : with its ability to transfigure, it has also the gift of ubiquity ...”¹

Staging Dialectics

During the trans-disciplinary conference „Reflecting the projection” („Réfléchir la projection”) organised by Véronique Campan at University of Poitiers (France), held on 26th-28th May 2011, the architect Stefania Kenley presented a paper „Section drawings and X-Ray photographs” („Dessins en coupe et photographies au rayon X”), ending with a series of original images – as a post-scriptum to or an echo of her argument. These images were intended to further the idea of a genealogy of projection, already present in the theories of Walter Benjamin. Jean-Louis Déotte has shown that, in his unfinished work *Paris : Capitale du XIXème siècle*, all Benjamin’s conceptual realities have „a doubling of... registers, of the aura, of the trajectory, of the Past, the Present, the Future...”². Otherwise, we would have a singular point of view, „either the one of Technique (the architecture of metal and glass, electric lighting, etc.) or the one of Capitalism (the merchandise, the great exhibitions...)”³.

Following this line of thought, the images of Stefania Kenley revealed the organic dimension of urban landscape through a shifting gaze. Her exploration of European cities covers several places organised according to their longitude : Athens, Stockholm, Venice, Essen, Rotterdam, Paris, London. Thus, she progressively gathered and interpreted a series of images on two registers, separated horizontally – above, an urban view and below, a vision of the same place, in a totally different configuration. This „underground” space – secret, hidden or imaginary – raises questions in relation to the upper level. It designates alternatively an underground, a section, or an impression, giving a different viewpoint. The two registers, which meet on an imaginary horizontal line, create a tension between interior and exterior, imaginary and real, memory and the present. Movement is perceived in relation to still images.

¹ Paul Célan, *Le Méridien & autres proses*, note și traducere din germană de Jean Launay, Paris, Edition. du Seuil, 2002 (*Der Meridian* S. FISCHER Verlag, 22 oct. 1960), p. 64.

² Jean-Louis Déotte, *L’Homme de verre. Esthétiques benjaminiennes*, Paris, Coll. Esthétiques, 1998.

³ Jean-Louis Déotte, *Le Musée, l’origine de l’esthétique* (Paris, coll. Philosophie en commun, 1993).

În colocviul interdisciplinar „Reflexii asupra proiecției” („Réfléchir la projection”), organizat de Véronique Campan la Universitatea din Poitiers (France), între 26 și 28 mai 2011, dna arhitect Stefania Kenley a prezentat comunicarea „Desene în secțiune și fotografii prin raze X” („Dessins en coupe et photographies au rayon X”), terminând cu o serie de imagini originale – ca un post-scriptum sau un ecou al argumentului ei. Această demonstrație s-a alăturat ideii unei genealogii a proiecției, deja prezentă în teoriile lui Walter Benjamin. Jean-Louis Déotte arăta că, în lucrarea lui Benjamin *Paris – Capitale du XIXème siècle*: „realitățile conceptuale se dedublează – două feluri de aură, de traseu, de trecut, de prezent, de viitor...”². Altfel, am avea un punct de vedere unic, „fie al tehnicii (arhitectura de metal și de sticlă, iluminare electrică etc.), fie al capitalismului (produse comerciale, expoziții universale etc.)”³.

Urmărind acest fir de gândire, imaginile Stefaniei Kenley revelează o dimensiune organică a peisajului urban, printr-o deplasare a punctului de observație. Explorarea orașelor europene cuprinde câteva locuri organizate în funcție de coordonatele longitudinale: Atena, Stockholm, Veneția, Essen, Rotterdam, Paris, Londra. Astfel, ea reunește și interpretează o serie de imagini în două registre, separate orizontal - deasupra (supra), o vedere urbană și dedesubt (infra), același loc văzut într-o configurație total diferită. Acest spațiu de „subsol” – secret, ascuns sau imaginat – stârnește întrebări față de planul „superior”. El desemnează alternativ un subsol, o secțiune ori o impresie, propunând un punct de vedere diferit. Cele două registre, care se întâlnesc pe o limită orizontală imaginară, creează tensiune între interior și exterior, imaginar și realitate, memorie și actualitate. Mișcarea este percepută în relație cu imaginile fixe.

Confruntarea între scara rețelelor urbane și privirea individuală dă o formă vizibilă reprezentărilor conceptuale. Privirea care traversează infrastructura dă astfel formă reprezentărilor conceptuale. Acest tip de observație pune sub semnul întrebării ideea pe care ne-o facem despre un loc (de exemplu, aparența idilică a unei arhitecturi venețiene disimulează un proiect periculos). Este vorba de a pătrunde suprafața pentru a înțelege realitatea unei situații în profunzime și de a depista dincolo de privirea fugară a turistului liniile de ruptură ale unei situații existente. Stefania Kenley pune în mișcare o dialectică a gândirii în imagini, construind o dualitate a conceptelor. În contact cu acest ansamblu panoptic, percepția se extinde în afara cadrului. Unghiurile de vedere sunt multiplicare, privirea este decuplată. Astfel, „vizibilul se dedublează”⁴ în ochii călătorului.

În timpul unei călătorii, ceea ce contează nu este doar ce vedem. Modul în care înțelegem peisajul este ceea ce îi da adevărata densitate. Un turist distrat nu va reține decât aspectul superficial de la suprafața monumentului, pe când cel care se va interesa în istoria locului, va face din timpul de descoperire un material de reflexie. Putem de asemeni să ne amintim de un loc datorită unei emoții puternice. O altă posibilitate este de a se proiecta în viitor, suprapunând desene arhitecturale peste realitatea mediului construit existent. Cum ne poziționăm deci față de un loc? Cum ocupăm spațiul? Principiul disocierii propus de Stefania Kenley face să se întâlnească perspective diferite ale aceluiaș loc. Această multiplicare a registrelor de percepție ține de o călătorie imaginară. De fapt, spectatorul este încontinuu împărțit între două viziuni; caută să și le aproprie mental și să formeze o coeziune indiferent de diferențele formale. Timpul și spațiul sunt astfel suspendate, reevaluând importanța noțiunilor „aici” și „acum”, descrise de Gilles Tiberghien în *Principiul Axolotl*: „acum putem să călătorim așa cum visam, iar subconștientul, solicitat încontinuu, poate constitui locul, sau mai curând non-locul, prin excelență destinat călătoriei, pentru că nici spațiul, nici timpul nu pot exista în subconștient”⁵. Iluzie sau adevăr? Actualitate sau proiect? Atenția ezită între o fațetă sau cealaltă. Principiul dualității este pus în operă printr-o juxtapunere verticală de planuri. Punctele de vedere se întâlnesc doar în imaginar, în timp ce titlul imaginii este doar o descriere tehnică. Apar fațade, reflexii, fotografii în culori, opuse celor monocrome sau efectelor abstracte. Dar iluziile sunt câteodată înșelătoare. Câteodată, acel peisaj care apare concret este, de fapt, cel mai îndepărtat de realitate.

Un proiect se prepară. Ceva subzistă de manieră latentă și este pe cale să se afirme sub aparența imobilă a ceea ce este subteran. Stefania Kenley ne dezvăluie o față ascunsă a peisajului urban. Ne îndreaptă atenția către aspectul nevăzut, dar tot atât de real a ceea ce apare la suprafață. Ne arată lucruri în profunzime pentru a ni le face cunoscute. Trasează o secțiune între imaginea pe care ne-o facem despre un loc și configurația lui reală. Stefania Kenley face vizibil meridianul care separă imaginarul de realitate.

The confrontation between the scale of the urban network and one’s gaze gives a visible form to conceptual representations. Showing such spaces leads to a reversal of the world as experienced, questioning the first impressions of a place (for instance, the idyllic appearance of a Venetian architecture dissimulates a dangerous project). There is an intention to go beyond the surface and grasp the reality of a specific situation in depth, to go beyond the expected perception of a tourist site and see its lines of fracture. Stefania Kenley pursues a kind of dialectical thinking through images by constructing a duality of concepts. Vision is enriched by this panoptical assemblage, where our perception overflows the picture framework. Viewpoints are multiplied. The gaze is unfolded. Thenceforth, there is a „doubling of the visible”⁴ that appears to the traveller’s eyes.

During a trip, what matters is not only what we see. It is the way we apprehend a landscape that gives it its real density. A distracted tourist will remember only the slick surface of a monument, while the traveller interested in history will fashion his process of discovery into material to be worked and thus made visible. One can also remember a place due to a strong emotion. Another possibility would be to project oneself in the future, overlapping architectural drawings on the reality of an existing built environment. How do we position ourselves in relation to a place ? How do we occupy its space? The dissociation method proposed by Stefania Kenley allows the encounter of different perspectives of the same setting. This multiplication of registers of perception proceeds like an imaginary voyage. Indeed, the spectator is continuously divided between two images; he tries to approach them mentally and relate them despite their formal differences. We thus come to define an active dissolution of time and space, which re-evaluates the importance of „here” and „now”, developed by Gilles Tiberghien in *The principle of Axolotl*: „now we travel in the same way as we dream, and the unconscious, evermore strongly solicited, comes to constitute the place, or the non-place of the voyage – because neither space nor time ever exist in the unconscious”⁵. Illusion or truth ? Reality or project ? One hesitates to trust one facet or another. The duality principle is realised by a vertical juxtaposition of registers. The vanishing points are united only in one’s imagination, while the captions are only technical description. One perceives facades, reflections, coloured photographs opposed to monochromes, or to abstract effects. But illusions are sometimes deceptive. The landscape that seems most real is the most detached from reality.

A project is on the way. Something is about to emerge slowly under the motionless appearance of what is below the ground. Stefania Kenley reveals a hidden face of the urban landscape. She repositions our attention to the unseen but real aspects of what is visible above the ground. She shows the things in depth to bring them up to our consciousness. She produces a cut between the image that we have of a place and its real configuration. Stefania Kenley makes visible the Meridian that separates the imaginary from reality.

Muzeul Acropolei, Atena, arhitect Bernard Tschumi, 2001 - 2009
Supra - restaurant cu vedere spre Acropolă, deasupra galeriei pe două nivele dedicate perioadei arhaice. Etajul superior (destinat pieselor originale de marmură transferate de Lord Elgin la Londra) este la același nivel cu Parthenonul.

Infra - ruinele arheologice ale diferitelor perioade (din secolul V î.e.n. până în secolul VI e.n.) descoperite în timpul construcției muzeului și revelate de excavări ulterioare, sunt expuse insitu sub nivelul intrării principale.

The Acropolis Museum, Athens, architect Bernard Tschumi, 2001 - 2009
Above - restaurant offering a view on the Acropolis, above the double level gallery dedicated to the Archaic period. The floor above (destined to receive back the original Elgin marbles) is at the same level as the Parthenon.

Below - the archaeological ruins of different periods (from the 5th BC to the 6th century AD), excavated during the museum building works and revealed by subsequent excavation, are exposed insitu under the level of the main access.

⁴ Maurice Merleau-Ponty, *L’œil et l’esprit*, Paris, Gallimard, 1985, p. 85.

⁵ Gilles A. Tiberghien, *Le Principe de l’Axolotl*, Paris, Au figuré, 1990, p. 26.

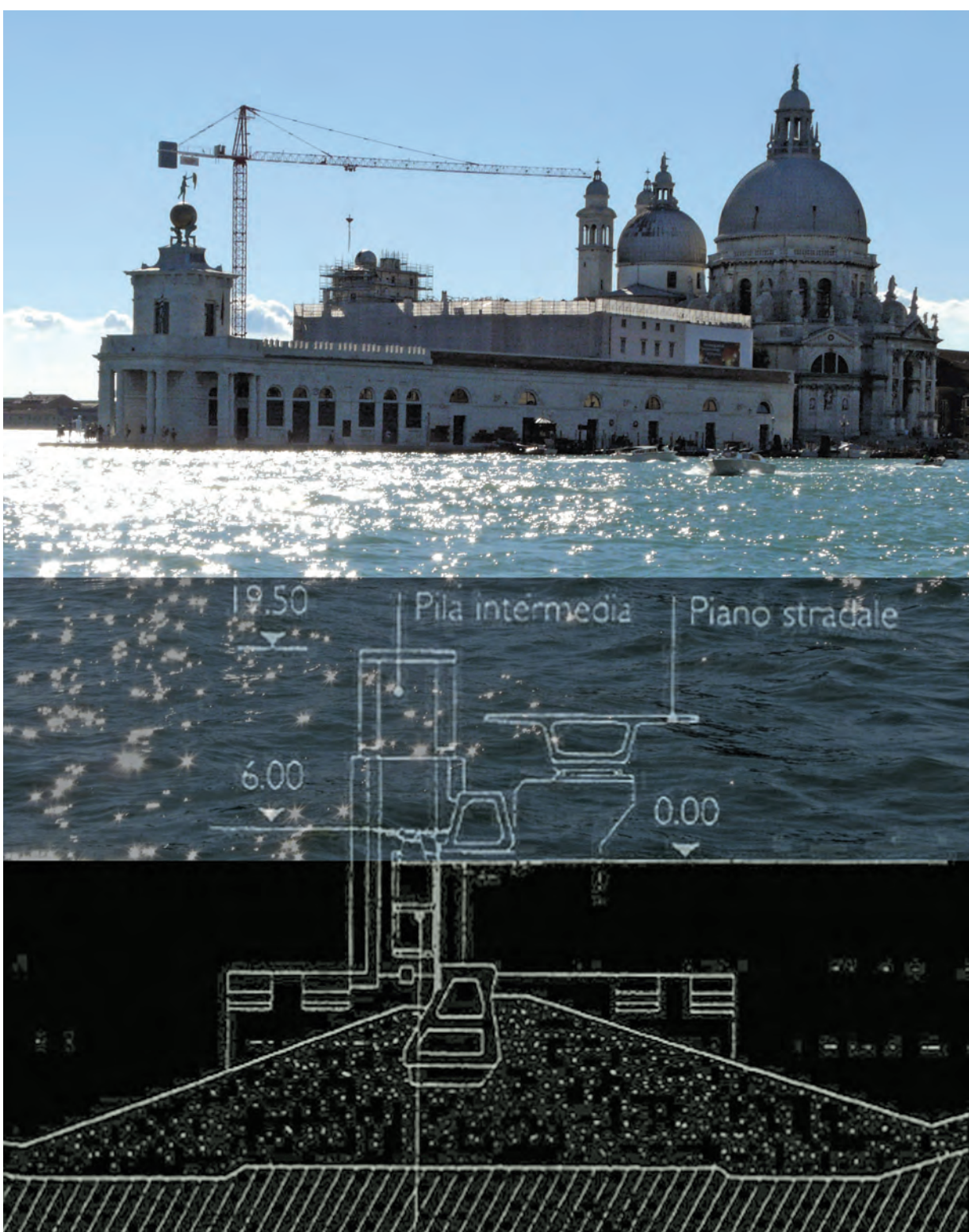
Situl proiectului actual de urbanism Slussen, Stockholm
Supra - vedere a sediului asociației consumatorilor (Kooperativa Förbundet), arhitecți E. Sundahl și O. Thunström (1936), și extinderea (cu fațada de sticlă) de Jan Lunding (1974). Clădirile de locuințe și birouri prevăzute de noul plan de urbanism (concurs câștigat de Foster & Partners în colaborare cu agenția locală Berg architects) se vor ridica în fața acestor două clădiri, reprezentative pentru silueta Stockholmului.
Infra - fluxul de trafic văzut din Gamla Stan în fața ecluzei din Stockholm construită în 1931 între marea Baltică și lacul Mälaren.

Site of the current Slussen Masterplan, Stockholm
Above - view of the Consumer Cooperation (Kooperativa Förbundet), by architects E. Sundahl and O. Thunström (1936) and the extension (with the glass facade) by Jan Lunding (1974). The housing and office building of the new Slussen Masterplan (competition won by Foster & Partners in collaboration with Berg architects) are planned to be built in front of those two buildings, representative for the Stockholm’s silhouette.
Below - the traffic flow seen from Gamla Stan in front of the navigation lock of Stockholm constructed in 1931 between the Baltic sea and the Lake Mälaren.

Punta della Dogana, proiect de conversie, arhitect Tadao Ando, 2009
Supra - edificiul Punta della Dogana din secolul XV transformat și restaurat pentru fundația de artă contemporană Pinault, în fața bazilicii Santa Maria della Salute de Baldassare Longhena.
Infra - reinterpretarea desenului unei porți mobile din proiectul MOSE (Modulo Sperimentale Elettromeccanico) creat cu intenția de a proteja Veneția în timpul ridicării nivelului apei în timpul inundațiilor.

Punta della Dogana, conversion project, architect Tadao Ando, 2009
Above - the 15th century Punta della Dogana restored and transformed for the Pinault foundation, in front of the Santa Maria della Salute basilica, by Baldassare Longhena.
Below - reinterpretation of a mobile gate drawing from the MOSE (Modulo Sperimentale Elettromeccanico) a project intended to protect the city of Venice from floods.

Complexul industrial al minelor de cărbuni Zeche Zollverein, Essen

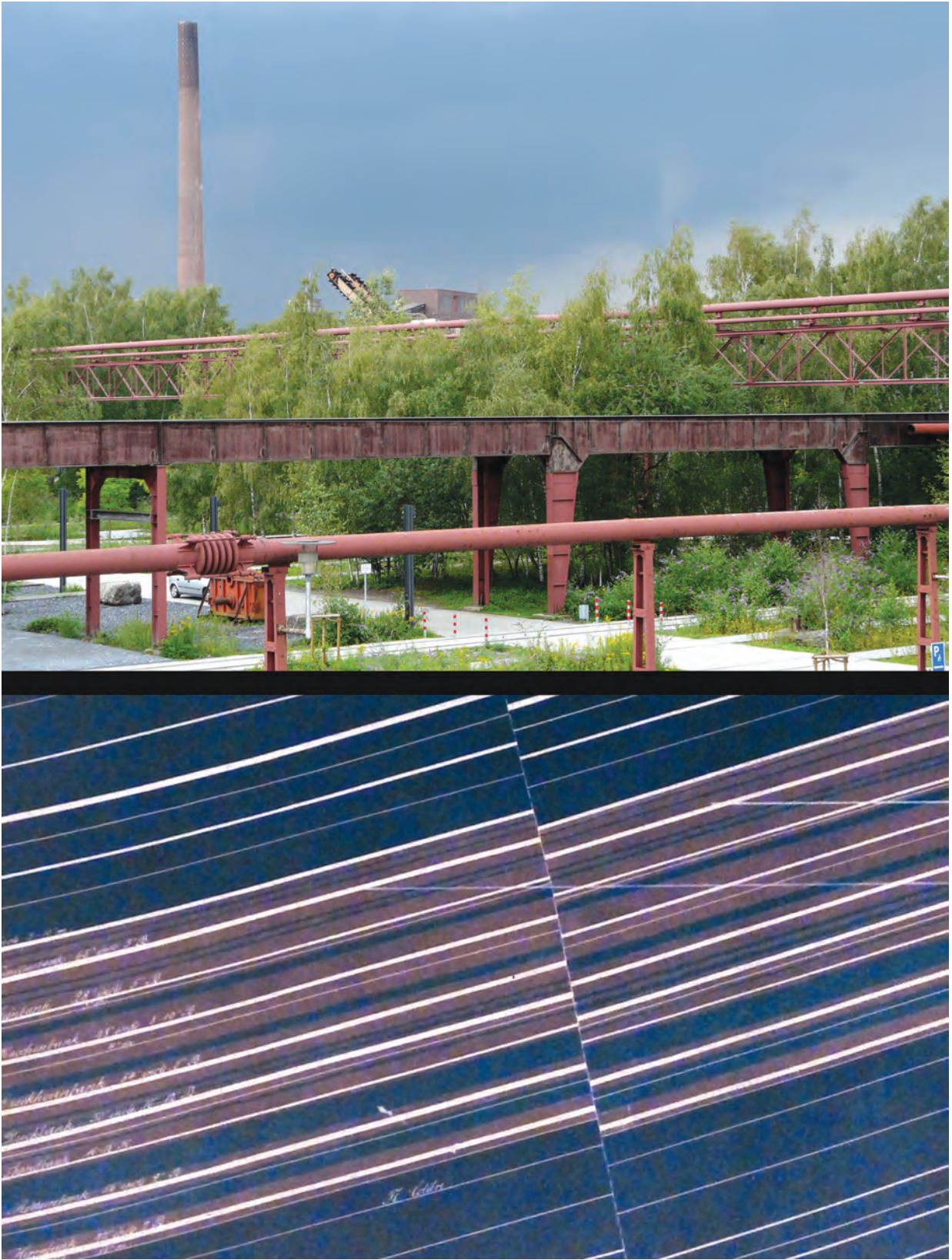
Supra - vedere a sitului industrial declarat patrimoniu internațional de către UNESCO în 2001 - în curs de transformare.

Infra - fragment dintr-o secțiune ipotetică a extracției de cărbune din secolul XIX, expusă în muzeul Ruhr (proiectul de transformare a clădirii destinată curățării cărbunilor a fost condus de Rem Koolhaas & Floris Alkemade, OMA, 2006).

Coal Mine Industrial Complex (Zeche Zollverein), Essen

Above - view of the former industrial site, classified by UNESCO as a World Heritage site in 2001, during transformation works.

Below - fragment of an hypothetical section of the 19th century coal extraction, exhibited in the Ruhr Museum (the former Kohlenwäsche converted by Rem Koolhaas & Floris Alkemade, OMA, 2006).

Podul Erasmus, Rotterdam, Netherland Ben van Berkel si UN Studio, 1996

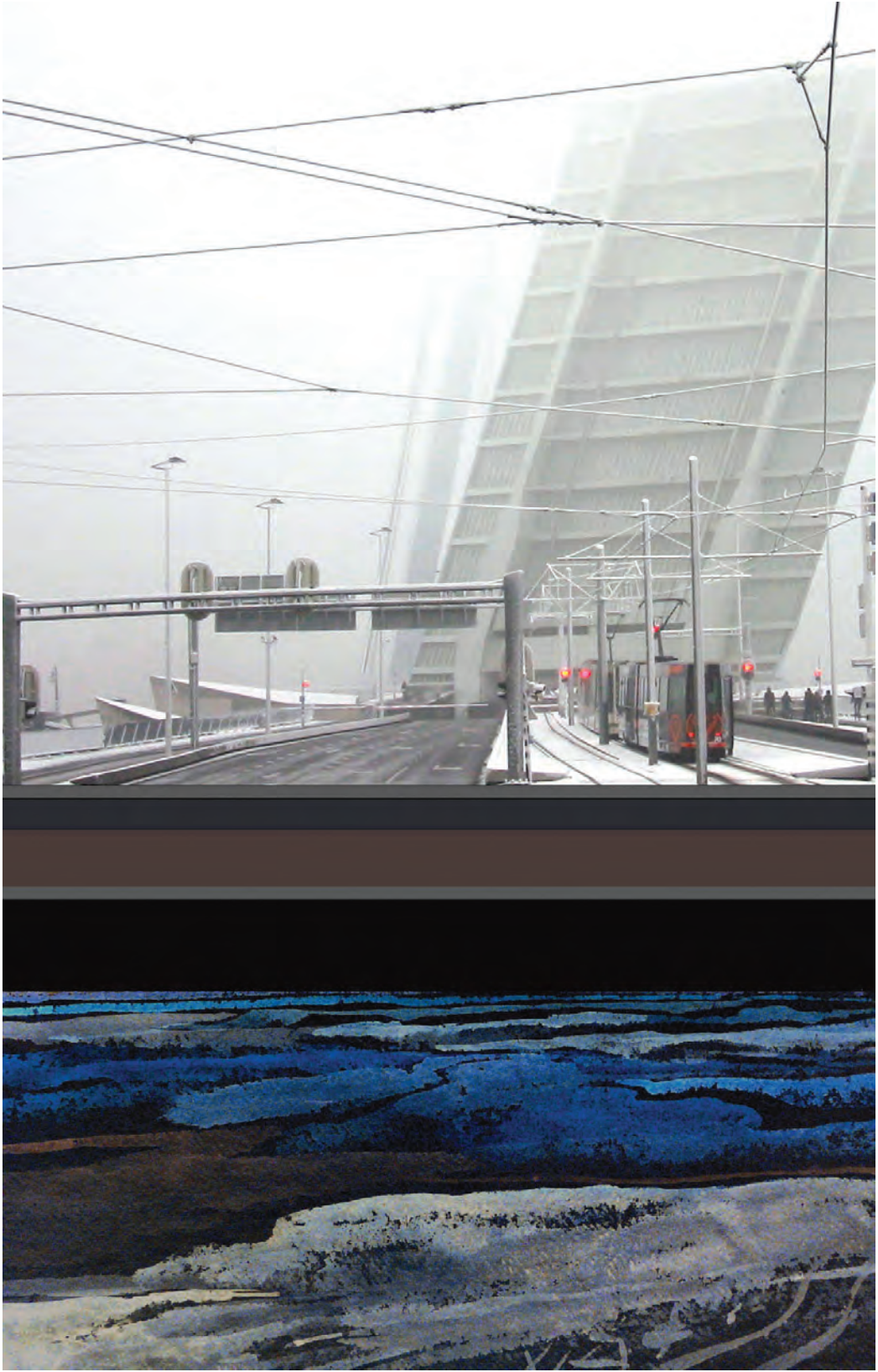
Supra - Vedere a liniei de tramvai din centrul orașului Rotterdam spre Wilhelmina Pier în timpul deschiderii podului.

Infra - fragment de acuarelă a fluviului Maas (SK 50x 35cm, 2008)

Erasmus bridge, Rotterdam, Netherland Ben van Berkel and UN Studio, 1996

Above - view of a tram from the centre of Rotterdam to the Wilhelmina Pier during the opening of the Erasmus bridge.

Below - fragment of watercolour of the river Maas (SK 50x 35cm, 2008)

Biblioteca Națională François Mitterrand, Paris, arhitect Dominique Perrault, 1995

Supra - vedere a cartierului Paris Rive Gauche; în prim-plan joncțiune între Avenue de France și podiumul Bibliotecii François Mitterrand.

Infra - vedere a liniilor de cale ferată care pleacă de la gara Austerlitz din Paris spre Orleans, deasupra cărora a fost parțial construită Avenue de France.

National Library François Mitterrand, Paris, architect Dominique Perrault, 1995

Above - view of Paris Rive Gauche; in the foreground the junction between the Avenue de France and the Library François Mitterrand podium.

Below - view of the railway tracks from the Austerlitz Station in Paris to Orleans above which the Avenue de France is partly built.

Canary Wharf, Isle of dogs, văzut dinspre linia de tren aerian DLR (Docklands Light Railway); în centru, One Canda Square, Londra, arhitect Cesar Pelli, 1991.

Canary Wharf, Isle of dogs, seen from the DLR (Docklands Light Railway); in the centre, One Canada Square, London, architect Cesar Pelli, 1991.

